

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Michał Laskowski

w sprawie **K. Z.**

skazanego za przestępstwo z art. 278§1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 11 marca 2025r.

na posiedzeniu w trybie art. 535§5 k.p.k.

kasacji Prokuratora Generalnego

wniesionej na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 21 lutego 2024r., sygn. akt III K 1757/23

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Wałbrzychu;**

Jerzy Grubba

Włodzimierz Wróbel

Michał Laskowski

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 21 lutego 2024r., wydanym w sprawie o sygn. akt III K 1757/23, **K. Z.** został uznany za winnego tego, że:

- w dniu 10 kwietnia 2023r. w W. działając wspólnie i w porozumieniu z S. Z. i trzecim nieustalonym sprawcą, dokonali zaboru w celu przywłaszczenia pojazdu marki S. o wartości 8.500 złotych, czym działali na szkodę K. I. ,

tj. popełnienia przestępstwa z art. 178§1 k.k.,

Za tak opisany i zakwalifikowany czyn wymierzono oskarżonemu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie, na podstawie art. 69§1 k.k. i art. 70§1 k.k., warunkowo zawieszono na okres 3 lat próby i oddając go w okresie próby pod dozór kuratora. Sąd, powyższym wyrokiem, zobowiązał K. Z. do informowania Sądu o przebiegu okresu próby co 6 miesięcy na piśmie, a także orzekł o zaliczeniu na poczet kary rzeczywistego okresu pozbawienia wolności w sprawie oraz o kosztach postępowania.

Powyższe orzeczenie uprawomocniło się wobec K. Z. nie będąc skarżone przez żadną ze stron postępowania.

Obecnie kasację od tego wyroku wywiódł Prokurator Generalny, zaskarżając orzeczenie w całości, na korzyść skazanego. Skarżący podniósł zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 79§3 k.p.k. w zw. z art. 79§1 pkt 3 i 4 k.p.k., polegającego na zaniechaniu wezwania na termin rozprawy głównej obrońcy oskarżonego K. Z. ustanowionego z urzędu, w sytuacji, gdy z niebudzącej wątpliwości opinii biegłych psychiatrów wynikało, że w chwili popełnienia zarzucanego oskarżonemu występkę z art. 278§1 k.k. jego zdolność kierowania postępowaniem była w znacznym stopniu ograniczona w rozumieniu art. 31§2 k.k. (przy zachowaniu zdolności rozpoznania znaczenia czynu), jak również stan jego zdrowia psychicznego nie pozwalał na prowadzenie obrony w sposób samodzielny i rozsądny, co powodowało istnienie stanu obrony obligatoryjnej i nakazywało Sądowi *meriti* uznanie udziału obrońcy w rozprawie za obowiązkowy oraz skutkowało koniecznością przeprowadzenia na rozprawie czynności procesowych z jego udziałem, co jednak faktycznie nie nastąpiło. Powyższe uchybienie, w ocenie autora kasacji, stanowiło bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia, określoną w dyspozycji art. 439§1 pkt 10 k.p.k. w postaci braku udziału obrońcy w czynnościach, w których jego udział był obowiązkowy.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w Wałbrzychu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście zasadna w stopniu wymaganym przez art. 535§5 k.p.k., bowiem zaskarżone orzeczenie zapadło w sytuacji wystąpienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439§1 pkt 10 k.p.k.

W przedmiotowym postępowaniu, na etapie postępowania przygotowawczego, powołano dwóch biegłych lekarzy psychiatrów celem wydania opinii o stanie zdrowia psychicznego K. Z. . Ponadto, w dniu 21 kwietnia 2023r., prokurator wniósł o wyznaczenie dla, wówczas podejrzanego, obrońcy z urzędu, wobec powzięcia wątpliwości co do jego stanu zdrowia psychicznego (k. 81 akt

głównych sprawy). Na mocy zarządzenia wydanego w sprawie III Kp 305/23 (k. 83 ww. akt sprawy), na podstawie art. 81§1 k.p.k. w zw. z art. 79§1 pkt 3 k.p.k., K. Z. wyznaczono obrońcę z urzędu w osobie adw. W. K. .

Z konkluzji opinii sądowo-psychiatrycznej z dnia 25 września 2023r. wynika, że u K. Z. zdiagnozowano schizofrenię paranoidalną. W ocenie biegłych *tempore criminis* miał on zachowaną zdolność rozpoznania znaczenia czynu, natomiast jego zdolność pokierowania własnym postępowaniem była w znacznym stopniu ograniczona. Wystąpiły zatem warunki określone w art. 31§2 k.k. Biegli wskazali ponadto m.in., że choć ówczesny stan zdrowia K. Z. był stabilny i pozwalał na jego udział w postępowaniu przed sądem, to jednak nie był on w pełni zdolny do prowadzenia obrony w sposób samodzielny i rozsądny – wymagał on ustanowienia obrońcy (k. 114 ww. akt sprawy).

W tych warunkach bezspornie obrona K. Z. miała charakter obligatoryjny – art. 79§1 pkt 3 i 4 k.p.k., zaś Sąd rozpoznający sprawę winien procedować na rozprawie w obecności obrońcy oskarżonego. I choć na etapie postępowania przygotowawczego, po wydaniu opinii sądowo-psychiatrycznej, nie dokonano zmiany opisu czynu zarzucanego K. Z. i nie przedstawiono mu zarzutów w zmienionej formie, jak również stosownej zmiany nie dokonano w opisie czynu w akcie oskarżenia, jak też nie wskazano w nim, pośród osób podlegających wezwaniu na rozprawę, obrońcy oskarżonego, to w żaden sposób nie zwalniało to Sądu Rejonowego z obowiązku do należytego zapoznania się z aktami sprawy i dokonania wymaganych prawem czynności.

Jak wynika z protokołu rozprawy z dnia 7 lutego 2024r. obrońca K. Z. nie był obecny na rozprawie w tym dniu. Nie został on o tym terminie w ogóle zawiadomiony. Sąd tymczasem przeprowadził na nim wszystkie przewidziane czynności, zamknął przewód sądowy i odroczył ogłoszenie orzeczenia na 21 lutego 2024r. (k. 142, 153 ww. akt sprawy). Takie procedowanie niewątpliwie naruszyło przepisy o obronie obligatoryjnej, co stanowiło bezwzględną przesłankę odwoławczą.

W tym stanie rzeczy kasację należało uznać za oczywiście zasadną, zaś wobec zaistnienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej - uchylić zaskarżony wyrok, a sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Wałbrzychu.

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd Rejonowy winien rozpoznać sprawę po zapoznaniu się z aktami sprawy i w zgodzie z obowiązującymi przepisami procesowymi.

[J.J.]

[a.ł]

Jerzy Grubba

Włodzimierz Wróbel

Michał Laskowski

